

Sensorveiledning SOS1006, våren 2018

SOS1006 Mediesosiologi består av skriftlig eksamen på fem timer. Studentene ble bedt om å gjøre rede for fire av følgende fem begrep/teorier:

1. Medias dekning av krig
2. Medievelferdsstaten
3. Mediering
4. Medialisering
5. Kampen om internett

Hvert delsvår bør telle omlag 25% av samlet karakter. Studentene har fått beskjed om at følgende inngår i vurderingen:

- ✓ Om relevante begreper/teorier/forskning fra pensum er trukket inn.
- ✓ Om relevant bruk av eksempler viser at begrepene/teoriene/forskningen er forstått.
- ✓ Om en tar høyde for at begrepene/teoriene/forskningen kan være omstridt.

Videre er følgende spilt inn:

- ✓ Formuleringen «gjøre rede for» innebærer at en bør klargjøre hva ordet betyr, hvordan det inngår i mediesosiologien, og hvordan det kan brukes i analysen av medier og samfunn.
- ✓ Å bruke pensum i bredden er bra, men en bør samtidig være fokusert.
- ✓ Gitt kort tid på hvert begrep, trenger ikke oppgaven være bygd opp etter fast skjema (men grunnleggende krav til god formidling gjelder selvsagt).

Hvis en student bare besvarer tre begrep fører det ikke automatisk til stryk. Her bør det gjøres en helhetsvurdering. Dersom besvarelsen på de tre besvarte delene er svært gode bør studenten få ståkarakter, men trekkes betraktelig for den manglende besvarelsen. Om de tre besvarelsene er svake, er det naturlig å vurdere kandidaten til stryk.

En lignende skjønnsmessig vurdering må gjøres i tilfeller der en kandidat kun svarer på to begrep. I de aller fleste tilfeller vil nok dette lede til stryk. Men dersom de to besvarte delene imidlertid er særdeles gode, kan det vurderes om kandidaten skal få ståkarakter.

Hvis noen besvarer alle fem begrepene, skal dette IKKE krediteres. Kandidater skal vurderes ut fra det som er oppgitt, det vil si fire begreper. I slike tilfeller blir det opp til sensor å vurdere hvilke fire besvarelser som skal legges til grunn. Ved stor variasjon bør de fire beste besvarelsene velges.

De fem begrepene kan selvsagt beskrives og drøftes på varierte måter. Det som presenteres på de neste sidene gir en pekepinn om hva som har vært vektlagt i vårens kurs.

1. Medias dekning av krig

Temaet ble behandlet i forelesning med tittelen «Krig, terror, propaganda». Det ble her gjort en allmenn avklaring av forholdet mellom krig og media, med klargjøring av hvordan mediesosiologiens perspektiver har utviklet seg. Propaganda-begrepet ble presentert, og det ble foretatt en historisk gjennomgang av ulike former for krigspropaganda. Eksempler som ble brukt var første og andre verdenskrig, Vietnam-krigen, Gulf-krigene, samt en kontrastering mellom Ceausescus fall og USAs invasjon i Panama i 1989. Ulike innfallsvinkler og empiriske tendenser i mediens krigsdekning ble også belyst, og temaet medievridd krig ble framhevet.

Alle disse momentene kan trekkes inn i besvarelsen. I tillegg vil det ikke være unaturlig om en bringer inn forholdet mellom konflikt- og harmoniperspektiver, samt sier noe om media og makt eller medieregissert virkelighet i allmenn forstand.

2. Medievelferdsstat

Begrepet ble introdusert som del av forelesningene «Allmennkringkasting vs kommersiell kringkasting» og «Meningspresse eller seddelpresse?». Rammen for disse var en generell hypotese om at det er sammenheng mellom samfunnets organisering og mediens oppbygging og funksjonsmåte. Makt var et sentralt begrep i forelesningene, med fokus på både politiske forhold og økonomiske strukturer.

Selve begrepet medievelferdsstat brukes av Syvertsen m.fl for å beskrive de nordiske landenes mediesystem, som de mener reflekterer disse landenes velferdsstater. Medievelferdsstaten beskrives gjennom pilarene i) offentlig eid og universelt tilgjengelig, ii) institusjonalisert frihet fra redaksjonell innblanding, iii) en kulturpolitikk som inkluderer media for å fremme mangfold og likhet, samt iv) konsensusløsninger. Dette kan kobles mot den konkrete mediestrukturen i Norden, samt hvordan disse er koblet til politiske og økonomiske strukturer. Det vil være et pluss å vise forskjellen mellom den nordiske modellen og f.eks det liberale mediesystemet i USA.

3. Mediering

Gjennom kurset ble mediering flere ganger framhevet som et av kursets grunnbegreper, som kan kobles til en rekke andre temaer. Begrepet ble introdusert ved å peke på media som mellomledd i kommunikasjonsprosessen, forstått som kobling, kanal, arena og plattform for sirkulasjon av informasjon og ideer.

Senere ble det utdypet ved å peke på hvordan medieringen handler om at mediene gir oss tilgang til hendelser vi ikke har erfart, preger vår virkelighetsforståelse, samt etablerer relasjoner mellom oss og storsamfunnet. Via informasjonskontroll og holdningspåvirkning kan besvarelsen relateres til makttematikk. Det er også mulig å berøre hvordan medieringen ble oppfattet i mediesosiologiens fire faser, eventuelt vise forskjellene på metaforer som *portvakt*, *plattform* eller *mellomledd*, samt *vindu mot*, *speiling av* eller *guide til* virkeligheten. Det kan også nevnes at media ikke er det eneste mellomleddet i samfunnet; også familien, skolen, kulturlivet, religionen osv kan sies å ivareta medierende funksjoner.

4. Medialisering

Også begrepet medialisering ble berørt flere steder gjennom forelesningene. Det ble koblet til tendensen til at politikk, arbeidsliv, familieliv, religion osv orienterer seg mot og preges av mediene. Dette skjer f.eks når både politikerne og de politiske utspillene tilpasser seg til medias logikk, eventuelt når politikken eller religionens aktiviteter utøves gjennom medier. Slik får media en makt som ikke bare innvirker på mennesker, men på samfunnets øvrige institusjoner fungerer. Makttemaet vil derfor være sentralt her, samtidig som det er viktig å se hvordan temaet framstår ulikt alt etter om et konflikt- eller integrasjonsperspektiv legges til grunn.

En mulig måte å nyansere begrepet, er å nevne at media kan ha en både konserverende, pluralistisk og kritisk virkning på samfunnet. Studenten bør ha med en tidsdimensjon, ettersom medialisering nok gradvis har blitt viktigere – samtidig som mediesosiologiens faser kan trekkes inn her.

5. Kampen om internett

Formuleringen ble introdusert i forelesningen «Nye medier: internetts utvikling». Det ble vist til hvordan internetts utvikling var koblet til et sammenfall mellom en rekke ulike aktører og interesser, og at det ut av dette ble skapt en «internettkultur» der alle ønsker at teknologien skal forbli fleksibel og desentralisert. Samtidig ser vi hvordan kommersielle, byråkratiske og ideelle krefter arbeider for å endre nettets kultur. Denne utviklingen og de kampene den rommer, *kan* transformere nettet til noe annet enn det er i dag. Konfliktene kan benevnes som *teknopolitiske*, og konfliktområdene handler bl.a om standarder, opphavsrett, patenter, retten til bredbånd og telefoni, nettnøytralitet, datalagring, navnepolitikk.

Det er fint hvis studentene har brukt aktuelle eksempler, slik som vårens kontroverser om Facebook. Besvarelsen kan også kobles til mer generelle tema i kurset, f.eks makt, konflikt- versus integrasjonsperspektiv og så videre.